כִּסְכָךְ פָּסוּל וּפוֹסְלִים בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים. הַגָּה: *וְכֵן מַה שֶּׁדַּרְכּוֹ (יג) לְיַבֵּשׁ תּוֹךְ שִׁבְעָה, מִיָּד דֵּינִינַן לֵיהּ כְּאִלּוּ הוּא יָבֵשׁ (ר"ן פרק קמא דסוכה (ו. ד"ה גרסי' גמ')), וְהֲוֵי אֲוִירוֹ, וּפוֹסֵל בִּשְׁלֹשָׁה אֻפְּלּוּ מִן הַצַּד (הגהות מיימוני פרק (ד') [ה'] דסוכה (ס"ע מוס נ)):

יג [ר]כָּל דָּבָר (לו) הַמְחֻבָּר (לז) אֵין מְסַכְּכִין בּוֹ, וְדֵינוֹ כְּדִין הָאִילָן: **יד** שֵׁישׁ דְּבָרִים שֶׁאָסְרוּ חֲכָמִים לְסַכֵּךְ בָּהֶם (יג) (לח) לְכַתְּחִלָּה, וְהֵם מִינֵי עֲשָׂבִים שֶׁאֵינָם רְאוּיִים לַאֲכִילָה וְאֵינָם מְקַבְּלִים טֻמְאָה וְרֵיחָם רַע [ת]אוֹ (יד) (לט) שֶׁגּוּשְׁרִים עֲלֵיהֶם, דְּחָיְשִׁינַן שֶׁמָּא מִתּוֹךְ שֶׁרֵיחָן רַע אוֹ שֶׁעֲלֵיהֶם נוֹשְׁרִים יֵצֵא מִן הַסֻּכָּה: **טו** [*] (מ) [א]וְכֵן אָסוּר לְסַכֵּךְ בַּחֲבִילָה, [ב]מִפְּנֵי שֶׁפְּעָמִים שֶׁאָדָם מַנִּיחַ חֲבִילָתוֹ עַל גַּג הַסֻּכָּה לְיַבְּשָׁהּ וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ עָלֶיהָ לְשֵׁם סֻכָּה, וְאוֹתָהּ סֻכָּה פְּסוּלָה מִשּׁוּם תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוּי (מא) בְּפָסוּל, וְגָזְרוּ עַל כָּל חֲבִילָה אֲטוּ זֹאת. וְכֵיוָן שֶׁמִּפְּנֵי זֶה אֲסָרוּהוּ, לֹא הֻצְרְכוּ לֶאֱסֹר אֶלָּא בַּחֲבִילָה שֶׁדַּרְכּוֹ לְיַבְּשָׁהּ, [ג]וְאֵין זֶה בִּפְחוֹת מֵעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה קָנִים, הִלְכָךְ כָּל חֲבִילָה שֶׁהִיא פְּחוּתָה מֵעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה, מֻתָּר לְסַכֵּךְ בָּהּ. [ד]וְאִם עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה קָנִים אוֹ יוֹתֵר יוֹצְאִים מִגֹּדֶל אֶחָד וּקְשָׁרָם בְּרֹאשָׁם הַשֵּׁנִי, (מב) אֵינָהּ נִקְרֵאת חֲבִילָה, כֵּיוָן שֶׁעִקָּרָן אֶחָד. [ה]וְאִם אָגַד עִמָּהֶם קָנֶה אַחֵר וְיֵשׁ בֵּין שְׁנֵיהֶם עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה, הֲוָיָא חֲבִילָה. הַגָּה: וְכָל חֲבִילָה שֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה (טו) (מג) מִשְּׁנֵי רָאשֶׁיהָ שֶׁיְּכוֹלִין לְטַלְטְלָהּ כָּךְ, אֵינָהּ חֲבִילָה, וּמֻתָּר לְסַכֵּךְ בָּהּ (בית יוסף (ד"ה ופס סיכן) בשם הפוסקים): **טז** [ו]חֲבִילָה שֶׁאֵין קוֹשְׁרִים אוֹתָהּ אֶלָּא לְמָכְרָם בְּמִנְיָן וּמִיָּד כְּשֶׁיְּקַנְּנָה הַקּוֹנֶה יַתִּירֶנָּה, אֵינָהּ חֲבִילָה: **יז** [ז]אִם סִכֵּךְ בַּחֲבִילָה וְהִתִּירָהּ, כְּשֵׁרָה, (מד) כֵּיוָן שֶׁאֵין אִיסּוּרָהּ אֶלָּא מִשּׁוּם גְּזֵרָה. [ח]אֲבָל חֲבִילָה שֶׁהֶעֱלָה לְיַבֵּשׁ וְנִמְלַךְ עָלֶיהָ לְסִכּוּךְ, שֶׁפְּסוּלָה מִן הַתּוֹרָה, אֵינָהּ נִתֶּרֶת בְּהַתָּרָה אֶלָּא צְרִיכָה (טז) נְעָנוּעַ: **יח** [ט]וְכֵן אָסְרוּ לְסַכֵּךְ (יז) בִּנְסָרִים (מה) שֶׁרָחְבָּן אַרְבָּעָה, [י]אֲפִלּוּ (מו) הֻפְקָן עַל צִדָּן

בַּאֵר הֵיטֵב

יב (יג) לְיַבֵּשׁ. וְלִנְפֹּל עַד שִׁיְּשָׁאֵר אֲוִיר: **יד** (יג) לְכַתְּחִלָּה. וְאִם עָבַר וְסִכֵּךְ בָּהֶם, כְּשֵׁרָה לִישֵׁב בָּהּ. מֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק יד): (יד) שֶׁגּוּשְׁרִים. וְדַוְקָא שֶׁנּוֹשְׁרִים תָּמִיד, אֲבָל אִם אֵינָם נוֹשְׁרִים אֶלָּא בְּשָׁעַת הָרוּחַ, כְּשֵׁרָה, וְכֵן מַשְׁמַע סוֹף סִימָן זֶה. מֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק טו), בַּ"ח (ס"ב): **טו** (טו) מִשְּׁנֵי. וְאִם קְשָׁרָם בְּאֶמְצַע, הֲרֵי אֶגֶד, דְּיכוֹלִין לְטַלְטְלָן לִבּוּשׁ (ס"ז): **יז** (טז) נְעָנוּעַ. וְגַם הַתָּרָה. בַּ"ח (ס"ח):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁנִּתְיַבְּשׁוּ, מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דְּכַאֲשֶׁר נִתְיַבְּשׁוּ מִתְפּוֹרְרוֹת וְנוֹפְלוֹת וְאֵין הַסֻּכָּה רְאוּיָה לְהִתְקַיֵּם לִשְׁבָעָה יָמִים, (נה) גָּזוּר רַבָּנָן מַהֲשְׁתָּא. וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים (נו) דְּהוּא הַדִּין כְּשֶׁסִּכֵּךְ בִּירָקוֹת שֶׁאֵין רְאוּיִין לַאֲכִילַת אָדָם, דְּהֵן מִצַּד עַצְמָן אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה וּרְאוּיִין לְסֻכָּךְ בָּהֶן, אַף שֶׁמִּמְהֲרִין לְיַבֵּשׁ תּוֹךְ שִׁבְעָה, גַּם כֵּן פְּסוּלִין: **יג** (לו) הַמְחֻבָּר. פֵּרוּשׁ הַמְחֻבָּר מֵעִקָּרוֹ, כְּגוֹן גֶּפֶן וּדְלַעַת, אֲבָל תְּלוּשׁ וּלְבַסּוֹף חִבְּרוֹ, (נז) כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן תרכ"ו (ד"ה ומ"ש רבינו שינענעם) בְּשֵׁם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' פט) דְּכָשֵׁר: (לז) אֵין מְסַכְּכִין בּוֹ. עַיֵּן בְּסִימָן תרכ"ו סָעִיף ב' לְעִנְיַן אִם עָבַר וְסִכֵּךְ בָּהֶם וְאַחַר כָּךְ קָצְצוֹ: **יד** (לח) לְכַתְּחִלָּה. וְאִם עָבַר וְסִכֵּךְ בָּהֶם, (נח) כְּשֵׁרָה לִישֵׁב בָּהּ, וְהֵינוּ אַף שֶׁיֵּשׁ לָהֶם טָעָם אַחֵר אֵינוֹ מֻחְזָק לְסַכֵּךְ בָּהֶם וְאַחַר כָּךְ קָצְצוֹ: (נט) שֶׁאֵין דַּעַת הָאָדָם סוֹבַלְתּוֹ. יֵשׁ לוֹמַר דְּפָסוּל מִן הַתּוֹרָה, דְּבָעֵינַן תֵּשֵׁבוּ כְּעֵין תְּדוּרוּ: **טו** (מ) וְכֵן אָסוּר לְסַכֵּךְ בַּחֲבִילָה. אַף דְּקָאָמַר וְכֵן, (סא) הֵינוּ דְּכֹשֶׁם דְּהִיא עִנְיָנָא דְּסָעִיף י"ד אָסְרוּ חֲכָמִים, גַּם זֶה אָסְרוּ חֲכָמִים, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם הָכָא חֲמִירִי יוֹתֵר, דַּאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אָסוּר, וְלֹא דָּמֵי לְסָעִיף י"ד, דְּהַנָּהוּ לֹא פְּסִילִי אֶלָּא מִשּׁוּם דִּלְמָא שָׁבִיק לְהוּ וְנָפִיק, אֲבָל חֲבִילָה דִּידָהּ הוּא מִשּׁוּם דְּחָיְשִׁינַן דִּלְמָא עָבִיד סֻכָּה מִן הָעֲשׂוּי, (סב) בְּדִיעֲבַד נָמֵי פָּסְלִינַן לֵיהּ. וּבִמְדִינוֹתֵינוּ שֶׁמּוֹכְרִין אֲגֻדּוֹת עֲנָפֵי אִילָנוֹת שָׁקוֹרִין יָעלְנִי"ק וְקוֹצְצִין אוֹתוֹ לְפַזֵּר בַּבַּיִת, אֶפְשָׁר דְּאֵין דִּינָם כַּחֲבִילָה, כֵּיוָן דְּאֵין דֶּרֶךְ לְהַנִּיחָן לְיַבָּשָׁן, דְּאַדַּרְבָּא כְּשֶׁיִּתְיַבְּשׁוּ אֵין שָׁוִין כְּלוּם [חַיֵּי אָדָם (כלל קמו סט"ו)]: (מא) בְּפָסוּל. כֵּיוָן (סג) שֶׁלֹּא הִנִּיחָן לְצֵל: (מב) אֵינָהּ נִקְרֵאת חֲבִילָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר וּמֻתָּר לְסַכֵּךְ בָּהּ לְכַתְּחִלָּה וְאֵין צָרִיךְ לְהַתִּיר אוֹתָהּ: (מג) מִשְּׁנֵי רָאשֶׁיהָ. וְאִם קְשָׁרָן בָּאֶמְצַע, (סד) הֲוֵי אֶגֶד, דְּיכוֹלִין לְטַלְטְלָהּ: **יז** (מד) כֵּיוָן וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לָהָא דְּאִיתָא בְּסִימָן תרכ"ו סָעִיף ב' דְּאִם קָצַץ הָאִילָן הָעוֹמֵד עַל גַּבֵּי הַסֻּכָּה לְהַכְשִׁירוֹ וְלִהְיוֹת הוּא עַצְמוֹ מֵהַסְּכָךְ אֵינוֹ מוֹעִיל עַד שֶׁיְּנַעְנְעוֹ גַּם כֵּן וּלְהַנִּיחוֹ לְשֵׁם סְכָךְ דְּהָתָם לֹא מִקְרֵי עֲדַיִן מַעֲשֶׂה, וְהָכִי נָמֵי בְּעִנְיָנֵנוּ הַהַתָּרָה, עַל זֶה אָמַר דְּשָׁאנֵי הָכָא שֶׁאֵין אִסּוּרָהּ בְּעָצְם, דְּהָא הִנִּיחַ הַחֲבִילָה לְשֵׁם סְכָךְ, אֶלָּא מִשּׁוּם גְּזֵרָה אֲסָרוּהָ וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ט"ו, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָתָם דְּפָסוּלוֹ מִדְּאוֹרַיְתָא מִשּׁוּם מְחֻבָּר, בְּעֵינַן מַעֲשֶׂה גְּמוּרָה, דְּהֵינוּ הַנְעָנוּעַ אַחַר הַקְּצִיצָה. וְלָזֶה מְסַיֵּם דַּחֲבִילָה שֶׁהִנִּיחָהּ לְיַבֵּשׁ שֶׁפְּסוּלוֹ מִן הַתּוֹרָה דְּמֵי מַמָּשׁ לְהָתָם, (סה) וְצָרִיךְ נְעָנוּעַ אַחַר הַהַתָּרָה. וְהַנְּעָנוּעַ הוּא (סו) שֶׁיְּזִיזֵם מִמְּקוֹמָם: **יח** (מה) שָׁרְחָבָן אַרְבָּעָה. טְפָחִים, שִׁוּוֹמִין לְתִקְרַת הַבַּיִת, וְחִישִׁינַן שֶׁמָּא יֵשֵׁב תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת שֶׁדָּר בּוֹ כָּל הַשָּׁנָה, (מז) וְהַהוּא דַּאי פָּסוּל, דְּ"סֻכָּה" אָמַר רַחֲמָנָא, וְלֹא בַּיִת שֶׁל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה: (מו) הֻפְקָן עַל צִדָּן.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

טו [בשו"ע] וְכֵן אָסוּר וְכוּ'. וְכָתַב בְּדִבְרֵי שְׁמוּאֵל (סי' קפז) דְּחֲבִילוֹת עֵצִים שֶׁקּוֹרִין פַּאשינ"י מֻתָּר לְסַכֵּךְ בָּהֶם, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הַלּוֹקְחִים אוֹתָם לִכְנֹן בִּקְשִׁירָתָם לְיַבְּשָׁם, אֶלָּא לְהַנִּיחָם כָּךְ עַל הָאֵשׁ וּלְמָצֵת בְּטֹרַח אֲסִיפָתָן אֶחָד אֶחָד, וְאֵין בְּכָל חֲבִילָה עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה קָנִים כִּי', יֵשׁ לְהַתִּיר, וַאֲפִלּוּ יִסְתַּפֵּק לָן קַצָּת, שְׁרֵי בְּמִלֵּי דְּרַבָּנָן, עַיֵּן שָׁם:

יח (יז) בִּנְסָרִים. עַיֵּן סִימָן תרל"א סָעִיף ט':

בֵּאוּר הַלָּכָה

בְּוַדַּאי יֵשׁ לִזָּהֵר בָּהֶן מִשּׁוּם גְּזֵרַת תִּקְרָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמ"א:

יב * וְכָל מַה שֶּׁדַּרְכּוֹ לְיַבֵּשׁ וְכוּ'. עַיֵּן בַּלְּבוּשׁ שֶׁכָּתַב, לְיַבֵּשׁ [א]עַד שֶׁתֹּהַא חַמָּתוֹ מְרֻבָּה מִצִּלּוֹתוֹ, אַף מַעֲשָׂיו הוּא פָּסוּל, דְּגָזְרוּ בּוֹ חֲכָמִים שֶׁלֹּא יְבוֹא לִידֵי בִּטּוּל מִצְוַת סֻכָּה, שֶׁמָּא לֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת אַחֶרֶת תּוֹךְ שִׁבְעָה. וְעַיֵּן פְּרִי

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ז"ל שו"ע הרב (סי"ט): סכך בירקות וכו' וליפול העלין עד שישאר אויר וכו' [משמע מלשונו שאינו סובר כהלבוש].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ר משנה שם י"א (ע"א). ש שם י"ב (ע"ב) בַּגְּמָרָא וּכְאַבַּיֵי. ת שם י"ג (ע"א) וּכְאַבַּיֵי. א מַשְׁנָה שָׁם י"ב (ע"א). ב מֵימְרָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן שָׁם. ג יְרוּשַׁלְמִי (פ"א ה"ז), כְּתָבוּהוּ הַתּוֹסָפוֹת (יב. ד"ה חבילי) וְהָרֹא"ש (פ"א סי' כד) וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ה' (ה"י). ד מֵימְרָא דְּרַב וְרַב חִסְדָּא שָׁם י"ג (ע"א). ה שָׁם מֵימְרָא דְּרַב חִסְדָּא אַלְבָּא מִצְוַת דְּרַבָּנָן דְּמַצְוֹת אֲוִיר מִשְׁנָה סוֹף פֶּרֶק י"א דְּפָרָה. ו מֵימְרָא דְּמַרְימָר סָכָה י"ג (ע"ב). ז מַשְׁנָה שָׁם י"ב (ע"א). ח טוּר בְּשֵׁם הָרַי"ף קַרְקִישָׁנָא. ט מַשְׁנָה י"ד (ע"א) וּכְאוֹקְמָתָא דִּשְׁמוּאֵל אַלְבָּא דְּרַב הַסְּכָּמַת הַפּוֹסְקִים. י שָׁם בַּגְּמָרָא (ע"ב) וּכְרַב הוּנָא.

הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרכט

(מז) שֶׁאֵין בָּהֶם אַרְבָּעָה. וְאִם אֵין בְּרָחְבָּן אַרְבָּעָה, כְּשֵׁרִים, [כ]אֲפִלּוּ הֵם מְשֻׁפִּים (מח) שֶׁדּוֹמִים לְכֵלִים.
(מט) [ל]וְנָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְסַכֵּךְ בָּהֶם (נ) כְּלָל: **יט** (נא) * [מ]פְּרַס עָלֶיהָ סְדִין מִפְּנֵי הַחַמָּה, אוֹ תַּחְתֶּיהָ מִפְּנֵי
הַנָּשָׁר, [נ]כְּלוֹמַר שֶׁלֹּא יִהְיוּ עֶלְיוֹן וְקֵיסָמִין נוֹשְׁרִים עַל שֻׁלְחָנוֹ, (נב) פְּסוּלָה. אֲבָל אִם לֹא פְּרַס אֶלָּא
(נג) לְנָאוֹתָהּ, כְּשֵׁרָה, [ס]וְהוּא שֶׁיִּהֵא (נד) בְּתוֹךְ אַרְבָּעָה לַסְּכָךְ. (נה) * [ע]וֵישׁ אוֹמְרִים שֶׁסֻּכָּה שֶׁהִיא מְסֻכֶּכֶת

כ שם ט״ו (ע״א). ל טור בְּשֵׁם סְמַ״ק (מצוה צג הגהות ר״פ אות לב).
מ מִשְׁנָה ר׳ (ע״א).
נ כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י (שם ד״ה דִּלְצִדָדִין), וְכֵן כָּתַב הָרַ״ן (ה: ד״ה מתניר), וְטַעֲמָא כְּיָון דִּלְצִדָדִין אָדָם הוּא פְּסוּלָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְנָאוֹתָהּ דְּצָרִיךְ סֻכָּה הוּא, מְרַדְּכַי (פ״א סי׳ תשלו).
ס שָׁם בַּגְּמָרָא כָּרַב חִסְדָּא, וְרִבָּה בַּר רַב הוּנָא (י:).
ע הַתּוֹסָפוֹת (י. ד״ה פירס) וְהָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ טז) בְּשֵׁם תְּשׁוּבוֹת הַגְּאוֹנִים (עיין שערי תשובה סי׳ שכא) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

בְּאֵר הֵיטֵב

(יט) **וְנָהֲגוּ.** הַטַּעַם בְּסַמ״ק (מצוה צג הגהות ר״פ אות לב) דִּלְמָא יָבֹא לְסַכֵּךְ בָּהֶם בְּקַבְיוֹעוֹת בְּעָנְיָן שֶׁלֹּא יוּכְלוּ הַגְּשָׁמִים לְיָרֵד שָׁם. עַל כֵּן נָהֲגוּ לְכָסוֹת בַּעֲרָבָה אוֹ בְּגָמָי, וּבְשַׁעַת הַדְּחָק שֶׁאֵין לָהֶם בַּמֶּה לְכַסּוֹת, מְסַכְּכִין בִּנְסָרִים אֲפִלּוּ שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם אַרְבָּעָה. שֶׁלְּטֵי גִּבּוֹרִים (ז: אות ב). וְהוּא הַדִּין בְּכָל דָּבָר הָאָסוּר מִשּׁוּם גְּזֵרָה. וְכָתַב הַבַּ״ח (סי״א), הַלְּטֵי״ש אֵין מְסַכְּכִין בָּהֶם, דְּיֵשׁ לְחוּשׁ שֶׁיְּסַכֵּךְ כָּל כָּךְ שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַגְּשָׁמִים יוֹרְדִים בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַסַּמַ״ק, וְכָל שֶׁכֵּן בְּשֵׁינְדְּלִי״ן. וְכָתַב טַ״ז (סק״ס כא), הַקַּשִּׁין שֶׁל תְּבוּאָה אַחַר שֶׁנִּחְבְּטָה הַתְּבוּאָה מִשָּׁם, פָּשׁוּט דְּשָׁרֵי, וְהוּא עִקַּר מִצְוָה הַמְפֹרָשׁ בְּפִסְלֹת גֹּרֶן, וְנִרְאֶה שֶׁלֹּא נָהֲגוּ לְכָסוֹת בְּקַשׁ גַּם כֵּן מִטַּעַם הַסַּמַ״ק, דְּלִצְרָךְ אָדָם הוּא פְּסוּלָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְנָאוֹתָהּ דְּצָרִיךְ סֻכָּה הוּא, מְרַדְּכַי (פ״א סי׳ תשלו). ס שָׁם בַּגְּמָרָא כָּרַב חִסְדָּא, וְרִבָּה בַּר רַב הוּנָא (י:). ע הַתּוֹסָפוֹת (י. ד״ה פירס) וְהָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ טז) בְּשֵׁם תְּשׁוּבוֹת הַגְּאוֹנִים (עיין שערי תשובה סי׳ שכא) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

(יט) **וְנָהֲגוּ.** הַטַּעַם בְּסַמ״ק (מצוה צג הגהות ר״פ אות לב) דִּלְמָא יָבֹא לְסַכֵּךְ בָּהֶם בְּקַבְיוֹעוֹת בְּעָנְיָן שֶׁלֹּא יוּכְלוּ הַגְּשָׁמִים לְיָרֵד שָׁם. עַל כֵּן נָהֲגוּ לְכָסוֹת בַּעֲרָבָה אוֹ בְּגָמָי, וּבְשַׁעַת הַדְּחָק שֶׁאֵין לָהֶם בַּמֶּה לְכַסּוֹת, מְסַכְּכִין בִּנְסָרִים אֲפִלּוּ שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם אַרְבָּעָה. שֶׁלְּטֵי גִּבּוֹרִים (ז: אות ב). וְהוּא הַדִּין בְּכָל דָּבָר הָאָסוּר מִשּׁוּם גְּזֵרָה. וְכָתַב הַבַּ״ח (סי״א), הַלְּטֵי״ש אֵין מְסַכְּכִין בָּהֶם, דְּיֵשׁ לְחוּשׁ שֶׁיְּסַכֵּךְ כָּל כָּךְ שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַגְּשָׁמִים יוֹרְדִים בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַסַּמַ״ק, וְכָל שֶׁכֵּן בְּשֵׁינְדְּלִי״ן. וְכָתַב טַ״ז (סק״ס כא), הַקַּשִּׁין שֶׁל תְּבוּאָה אַחַר שֶׁנִּחְבְּטָה הַתְּבוּאָה מִשָּׁם, פָּשׁוּט דְּשָׁרֵי, וְהוּא עִקַּר מִצְוָה הַמְפֹרָשׁ בְּפִסְלֹת גֹּרֶן, וְנִרְאֶה שֶׁלֹּא נָהֲגוּ לְכָסוֹת בְּקַשׁ גַּם כֵּן מִטַּעַם הַסַּמַ״ק,

בֵּאוּר הַלָּכָה

מְגָדִים (א״א ס״ק יג) שֶׁמְּפֻקְפָּק עַל דְּבָרָיו. וּפֶאֱמֶת מְקוֹרוֹ הוּא מִדִּבְרֵי הָרַ״ן (ג. ד״ה גרסי״) שֶׁהוֹבִיא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ואם סיכך). **אָכֵן יֵשׁ לְעַיֵּן, דְּהִרַמְ״א** שֶׁהֶעְתִּיק דִּבְרֵי הָרַ״ן בְּהַגָּהָתוֹ וְהִשְׁמִיט מִן הָרַ״ן מַה שֶּׁכָּתַב עַד שֶׁהִתְּהֵא חַמָּתוֹ מְרֻבָּה מִצִּלָּתוֹ,

מִשְׁמַע לְכָאוֹרָה דְּלֹא סְבִירָא לַהּ לַהֲלָכָה כֵּן, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

יט * פְּרַס עָלֶיהָ סְדִין מִפְּנֵי הַחַמָּה. עַיֵּן בְּטַ״ז (ס״ק כב) **שֶׁכָּתַב שֵׁשׁ שִׁלְשָׁה חִלּוּקִים בְּעִנְיָן זֶה. הַיְנוּ אִם לֹא הִגִּיעַ עֲדַיִן הַחַמָּה לְתוֹךְ הַסֻּכָּה אֶלָּא קָרוֹב לָהּ, אֲפִלּוּ לְדַעַת רַבֵּנוּ תָּם** (י. תוד״ה פירס) **שֶׁהוּא הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַמּוּבָא בְּסָמוּךְ, פָּסוּל. וּבְאִם הִגִּיעַ הַחַמָּה דֶּרֶךְ נְקָבֵי הַסְּכָךְ לְגוֹף הָאָדָם, גַּם לְדַעַת רִאשׁוֹנָה מַתִּר לְכַתְּחִלָּה,** דְּנִרְאֶה לְעַיִן כָּל שֶׁעוֹשֶׂה בְּשָׁבִיל הַחַמָּה. **כִּי פְּלִיגִי בְּיֵשׁ הוֹכָחָה קָצָת, בִּנְכָנְסָה הַחַמָּה לְתוֹךְ הַסֻּכָּה וְלֹא לְגוֹף הָאָדָם,** דִּלְדַעַת רִאשׁוֹנָה פּוֹסֵל בָּזֶה, וּלְרַבֵּנוּ תָּם אֵינוֹ פּוֹסֵל וּמִיהוּ לְכַתְּחִלָּה לֹא יַעֲשֶׂה, וְזֶהוּ שֶׁפֵּרַשׁ הַמְחַבֵּר בְּסוֹף דְּבָרָיו לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים וּמִיהוּ וְכוּ׳ אֶלָּא אִם כֵּן הוּא נָכְר לְכָל שֶׁמְּבִינִין וְכוּ׳, רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיִּהְיֶה הֶכֵּר גָּמוּר, כְּגוֹן כְּשֶׁהִגִּיעַ הַחַמָּה לְגוֹף הָאָדָם וְכַנַּ״ל. עַד כָּאן דְּבָרָיו. **וְלֹא הֶעְתַּקְתִּיו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה לַהֲלָכָה, דְּכַמָּה אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים עָלָיו** (עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יז) וּבְגִבְרֵי יָשָׁע וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק יב) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ד)), **וְדִעְתָּם דְּרַשִׁ״י** (י. ד״ה לא שנו) **אוֹסֵר בְּכָל עִנְיָן, אַף אִם הִגִּיעַ הַחַמָּה לְגוֹף שֶׁל אָדָם,** דְּעַל כָּל פָּנִים הוּא מֵגַן וּמְסַכֵּךְ עָלָיו וְנִקְרָא מְסַכֵּךְ בִּדְבָר הַמְקַבֵּל טֻמְאָה, **וּלְרַבֵּנוּ תָּם מַתִּר אֲפִלּוּ אִם רַק הִגִּיעַ קְרוֹב לַסֻּכָּה, כָּל שֶׁהַסְּדִין לֹא סִיַּע לְהַכְשֵׁר הַסֻּכָּה,** כְּגוֹן שֶׁהָיָה הַסְּכָךְ עָב דַּאֲפִלּוּ אִם יִתְיַבְּשׁוּ לֹא יִהְיֶה חֲמָתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ:

* **וְיֵשׁ אוֹמְרִים וְכוּ׳.** הוּא דַּעַת רַבֵּנוּ תָּם שֶׁהוּבָא בַּתּוֹסָפוֹת (שם), שֶׁדַּעְתּוֹ מֵאַחַר שֶׁכְּבָר הִקְדִּים הַסֻּכָּה לַעֲשׂוֹתָהּ כְּהִלְכָתָהּ, אֵין לְפָסְלָהּ כְּמוֹ שֶׁפָּרַס עָלֶיהָ סְדִין אַחַר כָּךְ, אַף שֶׁהַסְּדִין הָיְתָה גַּם כֵּן צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ [בֵּית מֵאִיר וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים בְּבֵאוּר דִּבְרֵי רַבֵּנוּ תָּם], וְאַף שֶׁלֹּא תִּהְיֶה הַסְּדִין נְמוּכָה הַרְבֵּה מִן הַסְּכָךְ וּכְדִמְפָרְשִׁינַן לְקַמָּה. וְעַיֵּן בְּכֶ״ח (ס״ב) שֶׁפָּסַק לְהַחְמִיר כְּדַעְתָּ רִאשׁוֹנָה, וְכֵן מַשְׁמַע בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה). אָמְנָם דַּעַת הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) דְּהָעִקָּר כְּדַעַת רַבֵּנוּ תָּם, מִפְּנֵי שֶׁהָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ טז) וְרַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב ח ח״א) וּמְרְדְּכַי (פ״א סי׳ תשלו) וַאֲגֻדָּה (פ״א סי׳ ח) הִסְכִּימוּ לוֹ, [וְדִבְרֵי הָאֵלִיָּה רַבָּה בְּסָעִיף קָטָן י״ח אַלְבּוּשׁ קַאֵי, דְּהִזְכִּיר דַּעַת רַבֵּנוּ תָּם בְּטִבְּרָא וְדִבְרֵי שְׁאָר פּוֹסְקִים בְּשָׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, וְכֵן כָּתַב בְּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (ס״ק לד)], וּמַחֲמַת זֶה פָּסַק (א״ר ס״ק יט) בְּהָיוּ גְּשָׁמִים נוֹטְפִין מִן הַסְּכָךְ עַל הַשֻּׁלְחָן, דְּיִפְרֹס סָדִין וְיָכוֹל גַּם לְכָרְךָ לְיַשֵּׁב בַּסֻּכָּה. עַד כָּאן דְּבָרָיו. וְהִנֵּה בָּאֱמֶת הָיָה יָכוֹל לְחַשֵּׁב עוֹד שִׁלְשָׁה פּוֹסְקִים שֶׁנִּרְאֶה מִדְּבָרֵיהֶם שֶׁהֵם פּוֹסְקִים כְּרַבֵּנוּ תָּם, וְהוּא הַתְּשׁוּבָה הַמְיֻחֶסֶת לְהָרַמְבַּ״ן שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ואפילו אם מסוכנת) (וְהוּא תְּשׁוּבַת הָרַשְׁבַּ״א (המיוחסות) בְּסִימָן (קצ״ו) [רט״ו]) וְהָאוֹר זָרוּעַ (סי׳ רפח) וְהַסְּמַ״ג (עשין מג), אֲבָל לֹא מִפְּנֵי זֶה נִנְקֹט לְהָקֵל לְמַעֲשֶׂה כִּדְבָרָיו, דְּיֵשׁ הַרְבֵּה וְהַרְבֵּה רִאשׁוֹנִי רִאשׁוֹנִים נִגְדֵּם שֶׁעוֹמְדִים בְּשִׁיטַת רַשִׁ״י דְּהוּא דַּעַת רִאשׁוֹנָה הַמּוּבָא בְּהַמְחַבֵּר, וְהוּא הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל בְּסוּגְיָן (שם ד״ה פיסקא) דְּמִפְרֵשׁ מִפְּנֵי הַנָּשָׁר כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֶלְיוֹן נוֹשְׁרִין לְתוֹךְ הָאֹכֶל, וְיִדּוּעַ מֵהָרֹא״שׁ (שם) דְּמַתְנִיתִין מְיֻרֵי בְּוַדַּאי בְּצִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ, דְּאִי לָאו הָכִי אַף לְנָאוֹתָהּ פְּסוּלָה, [וּתְשׁוּבַת הַגְּאוֹנִים אֶפְשָׁר לְיַשֵּׁב מִקְּשִׁיַּת הָרֹא״שׁ, דְּמָה שֶּׁאָמְרוּ דְּמַתְנִיתִין מְיֻרֵי בְּשֶׁחַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ, הַיְנוּ דְּאִי לֹא יִסְכֹּךְ בְּסָדִין יִשָּׁאֵר חַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ, שֶׁהָיָה סְכָךְ קָלוּשׁ, וְכֵן מַשְׁמַע מִמְּרְדְּכַי (שם) עַיֵּן שָׁם, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בַּסַּמַ״ג כִּדְבָרֵינוּ], וְכֵן הַמְעַיֵּן בְּדִבְרֵי הָרִי״ץ גִּיאוּת יִרְאֶה שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ גַּם כֵּן כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י, וְכֵן מַשְׁמַע מֵהָעִטּוּר (ח״ב פד:) עַיֵּן שָׁם. שֶׁכָּתַב שֶׁגַּם דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״ה הי״ז) כֵּן, מִדְּהֶעְתִּיק לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה בְּסִתְמָא מַשְׁמַע שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י, וְכִבְר קַדְּמוֹ בָּזֶה הָרַבֵּנוּ מְנוֹחַ בְּפֵרוּשׁוֹ עַל הָרַמְבַּ״ם, שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן הָכִי בְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁדִּעְתּוֹ גַּם כֵּן כִּפְרוּשָׁא דְּרַבֵּנוּ שְׁלֹמֹה [הוּא רַשִׁ״י, שֶׁכֵּן קָרְאוּהוּ הָרִבּוֹת רִאשׁוֹנִים] מִסְתַּבֵּר, דְּלָא מְהַנְּיָא כְּלָל הַקְּדִימָה שֶׁקָּדַם לַעֲשׂוֹת הַסֻּכָּה, וְכֵן הַסְּכִים הָרִי״ץ אִבֶּן גִּיאוּת. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן דַּעַת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הֵינוּ שֶׁלֹּא הִטִּיל רָחְבָּן עַל הַסֻּכָּה אֶלָּא הִשְׁפִּיכָן עַל צִדָּן: (מז) שֶׁאֵין בָּהֶם אַרְבָּעָה. לָאו דַּוְקָא, הוּא הַדִּין אֲפִלּוּ (סמ) הֵן פְּחוּתִין מִשְּׁלֹשָׁה, וְהַטַּעַם דִּכְיָון דְּיֵשׁ שָׁם פְּסוּל עֲלֵיהֶן, (סנ) נַעֲשׂוּ כְּשִׁפּוּדִין שֶׁל מַתָּכוֹת הַפְּסוּלִין לְסֻכָּךְ בְּכָל עִנְיָן שֶׁהוֹפְכָן: **(מח) שֶׁדּוֹמִין לְכֵלִים.** וְאַף עַל פִּי שֶׁרְאוּיִין לִישִׁיבָה, וְגַם רְאוּיִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עֲלֵיהֶן דְּהֵינוּ לְהָנִיחַ אֵיזֶה דָּבָר עַל גַּבָּן, אַף עַל פִּי כֵן (ע) אֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה, כֵּיוָן שֶׁלֹּא יִחָדֵן לִישִׁיבָה וְלֹא לְשׁוּם תַּשְׁמִישׁ אֶלָּא עוֹמְדִין לְבִנְיָן אוֹ לְסַחוֹרָה. וְגַם מִשּׁוּם גְּזֵרַת תִּקְרָה אֵין בָּהֶן, שֶׁאֵין רְגִילוּת לְסַכֵּךְ הַבַּיִת בִּנְסָרִים קְצָרִים שֶׁאֵין רָחְבָּן אַרְבָּעָה טְפָחִים: **(מט) וְנָהֲגוּ שֶׁלֹּא וְכוּ׳.** דִּלְמָא (עמ) אָתֵי לְסַכֵּךְ בְּעִנְיָן שֶׁלֹּא יְהֵא מָטָר יָכוֹל לְיָרֵד שָׁם. (ענ) וְיֵשׁ מֵהָרִאשׁוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ דְּכֵיוָן דְּכִמְעַט אִסּוּר הוֹאִיל דְּבִזְמַן הַזֶּה מְסַכְּכִין בָּתֵּיהֶם בִּנְסָרִים שֶׁאֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה טְפָחִים, אֵיכָא גְּזֵרַת תִּקְרָה. וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְחוּשׁ גַּם לְטַעַם הָרִאשׁוֹן, (ענא) וְעַל כֵּן הָלְאטְי״ש אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶם גְּזֵרַת תִּקְרָה, שֶׁאֵין מְסַכְּכִין בָּהֶם בָּתֵּיהֶם, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְחוּשׁ שֶׁיְּסַכֵּךְ כָּל כָּךְ שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַגְּשָׁמִים יוֹרְדִים בְּתוֹכָהּ, וְכָל שֶׁכֵּן בְּשֵׁינְדְּלִי״ן: **(נ) כְּלָל.** כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּבִשְׁעַת הַדְּחָק שֶׁאֵין לָהֶם בַּמֶּה לְסַכֵּךְ, מְסַכְּכִין בִּנְסָרִים אֲפִלּוּ כְּשֶׁיֵּשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְהוּא הַדִּין בְּכָל דָּבָר שֶׁאָסְרוּ חֲכָמִים מִשּׁוּם גְּזֵרָה. אָכֵן לְעִנְיַן בְּרָכָה יֵשׁ דֵּעוֹת בַּפּוֹסְקִים, עַיֵּן לְקַמָּן תרמ״ט סָעִיף ו׳. וּבְחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א בְּעִנְיָנֵנוּ (יד: ד״ה תניא כוותיה) דַּעְתּוֹ נוֹטָה דְּיָכוֹל לְבָרֵךְ: **יט (נא) פְּרַס עָלֶיהָ סְדִין מִפְּנֵי הַחַמָּה אוֹ תַּחְתֶּיהָ מִפְּנֵי הַנָּשָׁר.** עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה. וְדַעַת הַמְחַבֵּר בְּדַעָה רִאשׁוֹנָה דְּמִפְּנֵי הַחַמָּה הוּא כְּפִשְׁטָהּ, שֶׁהָיְתָה הַסֻּכָּה (עמ) צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ וּפְרַס עָלֶיהָ הַסָּדִין לְהָגֵן שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס הַחַמָּה כְּלָל, וּמִפְּנֵי הַנָּשָׁר הַיְנוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ וְכוּ׳: **(נב) פְּסוּלָה.** דְּהָא (עה) קְמָסְכֵּךְ וּמֵגֵן עַל עַצְמוֹ בְּדָבָר הַמְקַבֵּל טֻמְאָה: **(נג) לְנָאוֹתָהּ כְּשֵׁרָה.** דְּכֵיוָן דְּהָוֵי צִלָּתָהּ סֻכָּה, (עו) בְּטֵיל לְגַבָּהּ. וְדַוְקָא כְּשֶׁהָיְתָה הַסֻּכָּה (עז) צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ וְכַנַּ״ל, דְּאִי לָאו הָכִי פְּסוּלָה: **(נד) בְּתוֹךְ אַרְבָּעָה לַסְּכָךְ.** דְּאִם הָיָה מֻרְחָק יוֹתֵר, לֹא בָּטֵיל לְגַבֵּי הַסְּכָךְ בְּכָל גַּוְנֵי, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תרכ״ז סָעִיף ד׳: **(נה) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁסֻּכָּה וְכוּ׳.** דַּעָה זוֹ פְּלִיגָא אַדְּמַעִקָּרָא, וּסְבִירָא לָהּ דְּמַה דְּאִיתָא בְּמַשְׁנָה (י.) פָּרַס עָלֶיהָ סָדִין

הַמָּטָר יוּכַל לִירֵד לְתוֹכוֹ. וְהִנֵּה הַגְּרִ״ז וְהַחַיֵּי אָדָם לֹא הֶעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַשַּׁ״ז לְעִנְיַן קַשׁ, מִשְּׁמַע דִּסְבִירָא לְהוּ דְּאֵין לְהַחְמִיר בְּמַה שֶּׁגִּלְּתָה הַתּוֹרָה בְּפֵרוּשׁ לְהַתִּיר, וְצָרִיךְ עִיּוּן: יט (עז) דַּעַת רַשִׁ״י (י. ד״ה לא שנו) וְסִיעָתוֹ דִּלְא כְּתִשְׁבֹּרֶת הַגְּאוֹנִים (הוד בתוס׳ ד״ה פירס): **(עח)** רַשִׁ״י (שם). וּבָזֶה נִיחָא מַה דְּמַקְשׁוּ עַלָּה בְּתוֹסָפוֹת (שם) דְּלִמָּה יִפְסֹל מִפְּנֵי שֶׁמֵּגֵן עַל הָאָדָם מִפְּנֵי הַחַמָּה וְהָעֶלְיוֹן: **(עו)** מְרְדְּכַי (פ״א סי׳ תשלו) לְסִלַּק בָּזֶה קֻשְׁיַת הַתּוֹסָפוֹת, וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ מִעִקָּרָא אֵין צָרִיךְ לָזֶה [נַהַר שָׁלוֹם (סק״ד)]: **(עז)** רֹא״שׁ (פ״א סי׳ טז), וְכֵן מוּכָח מִבְּרַיְתָא דְּקָתָנֵי סְכָכָהּ כְּהִלְכָתָהּ וְעִטְּרָהּ וְכוּ׳: (שם)

(סמ) רַשִׁ״י (יד: ד״ה פסולה): **(סנ)** גְּמָרָא (שם): **(ע)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ס כא), וְעַיֵּן בִּבְכוּרֵי יַעֲקֹב (ס״ק לב) שֶׁהֶאֱרִיךְ בָּזֶה: **(עמ)** סַמַ״ק (מצוה צג הגהות ר״פ אות לב): **(ענ)** דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ט) בְּשֵׁם הַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִיּוֹת (פ״ה הכ״א אות א): **(ענא)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כב) בְּשֵׁם הַב״ח (סי״א). **וְעַד דַּהֲטֵ״ז** (ס״ק כא) **הֶעְתִּיק עוֹד דְּבָקֵשׁ לֹא נָהֲגוּ לְסַכֵּךְ כֵּהֲיוֹם, אַף דְּמִסְתָּבַר בְּתוֹרָה** (דברים טז יג) **'תַּעֲשֶׂה לְךָ בְּאִסְפְּךָ מִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ', מִכָּל מָקוֹם מִפְּנֵי הַחֶשְׁשׁ שֶׁמָּא יָבוֹא לְסַכֵּךְ כָּל כָּךְ עַד שֶׁלֹּא יָכוֹל מָטָר לִירֵד לְתוֹכָהּ נִמְנְעוּ מִלְּסַכֵּךְ בּוֹ, אָכֵן כְּשֶׁאֵין מְצוּיִין לוֹ עַנְפֵי אִילָן לְסַכֵּךְ בָּהֶם, פָּשׁוּט דְּיֵשׁ לְהַתִּיר, אָכֵן יִזָּהֲרוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַסְּכוּי עָב כָּל כָּךְ עַד שֶׁאֵין**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah